

S
A
Y
I

4

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BÜLTENİ

SABANCI VAKFI

Sabancı
Üniversitesi

EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ BÜLTENİ

Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender) tarafından yürütölen **Mor Sertifika Programı**, eğitimde toplumsal cinsiyete yönelik ayrımcılığın giderilmesine katkı sunmayı hedefleyen bir programdır. 2007 yılında **Sabancı Vakfı'nın** desteğıyle Türkiye'nin farklı illerinden lise öğretmenlerine toplumsal cinsiyet farkındalığı kazandırmak amacıyla yola çıkan Mor Sertifika Programı, süreç içerisinde öğretmen adaylarıyla birlikte eğitimin farklı kademelerindeki öğretmen ve öğrencileri de programa dâhil ederek eğitim faaliyetlerini ve materyal üretme çalışmalarını her geçen yıl geliştirerek sürdürmektedir. Proje ekibi olarak, program kapsamında eğitim alanında yaşanan gelişmeleri takip edebilmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini kamuoyunun ve karar alıcıların gündeminde tutabilmek amacıyla eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği bülteni hazırlamaya karar verdik.

Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bülteni'nin dördüncü sayısı, Mor Sertifika Programı kapsamında yürütölen proje bileşenlerinin 2017 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilen etkinlikleri ve çalışmaları kapsıyor. Ayrıca bültende, SU Gender etkinliklerini, eğitim alanında çıkan yeni yayınları ve uluslararası iyi uygulama örneklerini de sizlerle paylaşıyoruz.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

MOR SERTİFİKA'NIN 10. YILI KUTLU OLSUN!

10 yılda gerçekleşen 8 program ile 3500'e yakın öğretmene illerinde ulaşan ve 345 öğretmene sertifika veren Mor Sertifika Programı, her geçen gün daha çok insanın hayatına dokunuyor. Mor Sertifikalı öğretmenlerin kimisi 10 yılda 5000 öğrencisine toplumsal cinsiyet farkındalığı kazandırırken, kimisi yalnızca 2 yılda kendi öğrencileri dışında öğretmenler, belediye çalışanları ve üniversite öğrencilerinden oluşan 1500 kişiye toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verdi.

Önce öğrencilerde, sonra da okullarda ve eğitim sisteminde toplumsal cinsiyet farkındalığı ve dönüşüm yaratma hedefiyle yola çıkan Mor Sertifika Programı, geçtiğimiz yıllarda eklenen **Genç Mor Sertifika**, **Oyunlarla Genç Mor Sertifika**, **Mor Dosya** ve **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Toplumsal Cinsiyet Sertifika Programı** çalışmalarıyla etki alanını genişleterek yoluna devam ediyor.

2017 yılında, Mor Sertifika Programı'nın 10'uncu yılını kapsamlı bir iletişim çalışması ile paylaşma ve kutlama şansımız oldu. Bu çalışma kapsamında hazırlanan sözlü tarih kitabı için Ocak ayında Gülay Kayacan'ın SU Gender ekibi için tasarladığı 2 günlük Sözlü Tarih atölyesini gerçekleştirdik. Atölyede edinilen teorik ve pratik bilgiler ışığında 10 yıldır Mor Sertifika'ya emek veren akademisyen, uzman ve çalışanların yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanından Mor Sertifikalı öğretmenlerle derinlemesine görüşmeler yaptık. Bu yoğun çalışmanın ardından Mor Sertifika'nın tarihini, yöntemini ve etkilerini anlatan **On Yılın Hikâyesi** kitabı Ayşegül Taşıtman, Betül Sarı, Reyhan Tutumlu ve Rûken Alp editörlüğünde yayına

hazırlandı. Geçmiş adımlarımızın izini sürerek il il gezip yıllar boyunca Mor Sertifika'ya emek verenlerle gerçekleştirdiğimiz sözlü tarih çalışmasıyla konuştuğumuz kişilerin hikâyelerini ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dair deneyimlerini onların sesinden dinleme fırsatı bulduk.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

Kitap yazım süreci ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilen belgesel çalışmasında ise Mor Sertifikalı öğretmenlerin kişisel hikâyelerine odaklandık. Belgesel, Mor Sertifikalarını farklı yıllarda almış Edirne, Eskişehir, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Van'dan beş öğretmenin Mor Sertifika sonrası mesleki ve özel hayatlarında gerçekleşen değişimleri ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik çabalarını anlatıyor. Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı ve Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı, Sabancı Vakfı Genel Müdürü Zerrin Koyunsağan, Sabancı Üniversitesi Rektörü Ayşe Kadioğlu ve SU Gender ekibi de görüş ve yorumları ile bu anlatıyı zenginleştiriyor.

30 Kasım'da Sabancı Center'da düzenlenen tanıtım gecesi ile hem kitap hem de belgeseli konuklar ve basınla paylaştık. Güler Sabancı ve Ayşe Kadioğlu'nun açılış konuşmalarıyla başlayan gecede Ayşe Gül Altınay ve Ayşegül Taşıtman'ın sunumlarının ardından belgeselde yer alan öğretmenlere plaketleri verildi.

15 Aralık'ta ise Karaköy Minerva Palas'ta belgeselin ilk gösterimini gerçekleştirdik. Gösterimin ardından Deniz Tarba Ceylan moderatörlüğünde yürütülen tartışmada Kenan Çayır, Nihat Berker ve Sibel İrzık Mor Sertifika Programı'nı anlattılar.

Eşitlik ve umut üzerine inşa ettiğimiz ortak tarihimize kitap ve belgesel çalışmaları ile bakarken bir yandan da hayal ettiğimiz geleceği kurmak için hep birlikte çalışmaya devam ediyoruz.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

GENÇ MOR SERTİFİKA

Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi (SEÇBİR) ortaklığında yürütülen eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği sertifika programı Genç Mor Sertifika kapsamında 21-27 Ağustos 2017 tarihlerinde Nesin Matematik Köyü, Şirince'de tüm Türkiye'den öğretmen adaylarına açık bir yaz okulu gerçekleştirdik. Programa Türkiye'nin dört bir yanından yüzlerce üniversite öğrencisi başvurdu. Sosyolojiden psikolojiye, edebiyattan medyaya farklı alanlardan akademisyen ve uzmanların katkı sunduğu programda, üniversite, branş, cinsiyet ve sınıf çeşitliliğinin göz önünde bulundurulduğu değerlendirme sürecinin ardından seçilen 28 öğretmen adayı toplumsal cinsiyet eşitliği sertifikalarını almaya hak kazandı.

OYUNLARLA GENÇ MOR SERTİFİKA

Oyunlarla Genç Mor Sertifika kapsamında Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi (ÇOÇA) ortaklığında ilk ve ortaokul öğrencilerine toplumsal cinsiyet farkındalığı kazandırmak amacıyla kutu oyunu atölyeleri düzenlemeye devam ediyoruz. Sabancı Üniversitesi öğrencileri, ilk ve ortaokul öğrencileriyle bir araya gelerek bir yandan eğlenirken bir yandan da cinsiyet eşitliği üzerine konuşma fırsatı buldular. 2017-2018 Güz döneminde 17 Sabancı Üniversitesi birinci sınıf öğrencisi 3 hafta boyunca toplamda 9 saat süren eğitimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği, ayrımcılık ve çocuklarla toplumsal cinsiyet eşitliği konuşmak konularında bilgilendirildi. Ardından gerçekleştirilen etkinliklerde, üniversite öğrencileri ÇOÇA'nın ürettiği toplumsal cinsiyet temalı kutu oyunları "Neden Olmasın?" ve "Mesela Sokağı"nı İstanbul ve Kocaeli'nde 98 çocuk ile oynama fırsatı yakaladı.

**oyunlarla
toplumsal
cinsiyet**

Kutu oyunları aynı zamanda farklı illerde de yaygınlaştırılmaya devam ediyor. Adana Seyhan Sadıka Sabancı Ortaokulu, Eskişehir Özel Atayurt Koleji ve Van Tuşba Hacı Ömer Sabancı Ortaokulu'nda gerçekleştirilen atölyeler ile üç farklı ilden 150 çocuk toplumsal cinsiyet eşitliği için "Neden Olmasın?" dedi. Ayrıca bu illerde düzenlenen yetişkin eğitimleri ile

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

birçok öğretmen, sivil toplum kuruluşu ve sendika üyesi de kutu oyunları ile tanışma ve yaygınlaştırma şansı yakaladı. Öte yandan, Mor Sertifikalı öğretmenler de yaygınlaştırma çalışması kapsamında bizlere destek olmaya başladı. Ordu Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde Felsefe grubu öğretmenliği yapan Mor Sertifikalı Nejla Doğan, Ordu il merkezi ve köylerinde toplam 163 ortaokul öğrencisi ile "Neden Olmasın?" kutu oyununu oynatarak kendi ilinde çocukların toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili bilinçlenmesine destek sağladı.

Proje kapsamında Sabancı Üniversitesi Lise Yaz Okulu'nda liseliler için gerçekleştirilen oyun atölyesinde Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen 16 lise öğrencisi ile toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine konuşarak, "Neden Olmasın?" oyununu oynattık.

MOR DOSYA: EĞİTİM MATERYALLERİ ÜRETMEYE HAZIRLANIYORUZ!

2017'de başladığımız Mor Dosya programıyla lise müfredatına uygun toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı materyal geliştirme çalışması yürütüyoruz. Yıllardır Türkiye'nin dört bir yanındaki öğretmenlerden gelen toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitim materyali talepleri, alanda büyük bir eksikliğe ve ihtiyaçla işaret ediyordu. Bu nedenle, 2017'de dört farklı branştan (sosyal bilimler, edebiyat, matematik ve fen bilimleri, rehberlik) lise öğretmeniyle alanlarında uzman öğretim üyelerini bir araya getirdik ve lise öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerde öğrencileriyle uygulayabilecekleri toplumsal cinsiyet eşitliği konusunu anaakımlaştırmaya yönelik materyaller üretmeye başladık. Farklı branş ve uzmanlık alanlarından lise öğretmenleri ve öğretim üyelerinin bir araya geldiği üç atölye çalışması sonrasında branşlarına göre gruplara ayrılan öğretmen ve uzmanlar 7 ay boyunca yoğun bir materyal üretim süreci yürüttüler. 10 Şubat 2018 tarihinde Çıracık Atölye'de gerçekleştirilen çalıştay ile yeniden bir araya gelen gruplar, farklı branşların geliştirdiği materyal çalışmalarını tanıma ve bu materyallere katkı sağlama fırsatı yakaladı.

Çalışma sayesinde tarihte kendisine oldukça az yer bulabilmiş kadın bilim insanları ve edebiyatçılar ile ilgili farkındalığı artırmak ya da eşitlikçi bir dil kurma konusunda öğrencilerine yol göstermek gibi önemli konularda materyal eksikliği çektiklerini bildiğimiz öğretmenlere kolaylıkla kullanabilecekleri dijital ve basılı materyallerin ulaştırılması hedefleniyor. Mor Dosya, 2018 yılının ilk aylarından itibaren Türkiye'nin dört bir yanındaki öğretmenlere ulaşmak için yola çıkacak.

Mor Sertifika Programı'ndan Haberler

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA YÖNELİK TOPLUMSAL CİNSİYET SERTİFİKA PROGRAMI

STK'lar İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Sertifika Programı'nın ilkinin bu yıl 11-12 Kasım ve 16-17 Aralık tarihlerinde İstanbul'da düzenledik. Alanında bir ilk olan programa Aydın, Diyarbakır, Eskişehir, Mersin, Trabzon, Urfa'nın da bulunduğu toplam 14 ilden farklı alanlarda çalışan 28 STK temsilcisi katıldı. Dört günlük programda toplumsal cinsiyete yönelik temel kavramlar, kadın hareketi tarihi, eğitim politikaları, siyaset ve temsiliyet, örgütlenme, çatışma çözümü, kadın istihdamı, yerel yönetimler, sağlık politikaları gibi modüller yer aldı. İzleme çalışmasının önümüzdeki aylarda devam edecek olan programda, sivil toplum örgütlerinin kendi illerindeki öğretmenlerle iş birliği yürütmesi hedefleniyor.

MOR SERTİFİKA İSTANBUL DIŞINDA YAYGINLAŞIYOR!

2007 yılından bu yana devam eden Mor Sertifika Programı'nın, önümüzdeki yıllarda İstanbul merkezli olmaktan çıkıp başka illerde de yürütülmesini, aynı zamanda İstanbul programının genişletilmesini amaçlıyoruz. 2017'nin Mayıs ve Haziran aylarında Ankara, İstanbul ve İzmir'de yaygınlaştırma toplantıları gerçekleştirmiştik. Ekim ayında ise, İstanbul'da her üç ilden katılımcılarla Mor Sertifika Çalıştayı gerçekleştirdik. Bu buluşmalarla, Mor Sertifika'nın etki alanını genişletebilmesi için çeşitli ortaklık ve dayanışma imkânlarının ilk adımlarını oluşturduk. Ara ara yapılan il ziyaretlerinde gördük ki Ankara ve İzmir ekibi çalışmalara başlamış! 2018 yılında İzmir ve Ankara'da Genç Mor Sertifika, Oyunlarla Genç Mor Sertifika ve Mor Dosya çalışmaları yürütülecek.

Mor Sertifika'dan Farkındalık Eğitimleri ve Tanıtım Etkinlikleri

MOR SERTİFİKA PROGRAMI AGORA'DA

Eğitim alanında toplumsal cinsiyet farkındalığı yaratmayı hedefleyen Mor Sertifika Programı'ndan Betül Sarı, 7-11 Eylül tarihleri arasında Avrupa Kadın Lobisi (European Women's Lobby – EWL) tarafından Brüksel'de düzenlenen AGORA – Genç Feministler için Yaz Okulu'na katıldı. Avrupa'nın kadına yönelik çalışan en büyük çatı örgütü olan ve bünyesinde 2000'den fazla derneği barındıran EWL'nin bu yıl üçüncüsünü düzenlediği AGORA'ya 22 ülkeden 18-30 yaşları arasında 50 feminist kadın katıldı. Eğitimde toplumsal cinsiyet çalışmalarında iyi bir örnek olarak Mor Sertifika Programı'nın da tanıtıldığı toplantıda, Avrupa'da ve dünyada feminizm ve kadın çalışmalarının güncel konumu ve sorunları tartışmaya açıldı.

MOR SERTİFİKA PROGRAMI TIP ÖĞRENCİLERİ KONGRESİ'NDE

Türk Tıp Öğrencileri Birliği (TURKMISC) 2017 Kurultayı, 23-25 Eylül tarihlerinde Bursa'da Uludağ Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlendi. Kurultayda, Türk Tıp Öğrencileri Birliği gönüllülerinin gelecekte gerçekleştirecekleri projelere kaynaklık etmesi açısından 10 yıldır başarıyla yürütülen Mor Sertifika Programı'nı tanıttık. Ekipten Betül Sarı'nın yaptığı sunumda proje yönetim süreçleri ile programın etki alanlarına değindik. Ayrıca, etki alanı ve etkinlik kapasitesi hızla büyüyen programların karşılaşılabileceği riskler ve bu risklerle nasıl baş edileceğine ilişkin öğrencilerle sohbet etme fırsatı bulduk.

Mor Sertifika'dan Farkındalık Eğitimleri ve Tanıtım Etkinlikleri

MOR SERTİFİKA ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ'NDE

16 Kasım'da Academic Enrichment Sessions kapsamında yer alan Kampüs Buluşmaları etkinliği çerçevesinde Mor Sertifika Programı'nı anlatmak üzere Acıbadem Üniversitesi'nde olduk. Tıp fakültesi öğrencileri ve öğretim üyelerinin katıldığı, ekipten Ayşegül Taşıtman'ın yaptığı sunumda Mor Sertifika'nın 10 yıllık hikâyesini ve 2017 yılı itibarıyla sürdürdüğü eğitim çalışmaları paylaşıldı. Sunum sonrası gerçekleştirilen çalıştayda olası işbirlikleri üzerine konuştuk.

KOÇ TOPLULUĞU EŞİTLİK BULUŞMASI

22 Kasım'da Koç Topluluğu'nun Eski Büyükdere İskelesi'nde düzenlediği Koç Topluluğu Eşitlik Buluşması'na katıldık. İş dünyası, sivil toplum ve uluslararası örgütlerden katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine dair iyi örnekleri konuştuğu bu etkinlik kapsamında akademik çalışmaların tanıtıldığı bir oturumda SU Gender'in iş dünyasına yönelik yürüttüğü çalışmaları ve Mor Sertifika Programı'nı anlattık. Gerçekleştirilen sohbette işbirliği yapabileceğimiz alanların altını çizdik.

““

Öğretmenlerin Sesi

””

Mor Dosya Gönüllüsü – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni Caner Küçükpolat

Mor Sertifika'nın toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik kıymetli çabası, daha önce Türkiye'nin birçok bölgesinden öğretmene vermiş oldukları eğitimler, sadece teorik değil pratik anlamda ürünler ortaya koyma çabası benim bu programa dâhil olmak adına heyecan duymama yetmişti. Bu heyecan ve mutlulukla devam eden programlara katıldıkça şunu fark ettim: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yansımaları günlük hayat pratiklerinde, gazetelerde, filmlerde, evimizin içinde yani her yerde karşımızda duruyor ve biz bu durumla mücadele etmeliyiz. M.S. (Mor Sertifika Sonrası) olarak isimlendirdiğim hayatımın bu dönemi; öncesine göre çok daha hassas, çok daha eylem odaklı ve bir o kadar da tatmin edici bir dönemi başlattı hayatımda. Tatmin edici demişken es geçemeyeceğim bir katkı, tanıştığımız insanların ve kurulan arkadaşlıkların kalitesi sanırım. Eğitimci/uzman kadrosundan, Mor Sertifika gönüllüsü öğretmenlere kadar tanıdığım her birey, bu program dışında bir arada göremeyeceğim kadar kıymetli, tecrübeli ve renkli insanlar. Mor Sertifika, önce bizleri bilgilendirdi, sonra bizlerin bilgisine başvurdu ve aynı zamanda hayatlarımıza birçok renk kattı. Bu renklerin en güzeli de mor oldu. Hepimize mor bir hayat diliyor, her şey için teşekkür ediyorum.

Mor Dosya Gönüllüsü – Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Öğretmeni Havvane Şama

Benim Mor Sertifika serüvenim okuldan bir öğretmen arkadaşımın toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olduğumu ve katılmak isteyeceğimi düşünüp “Mor Sertifika Programı” konulu maili yönlendirmesiyle başladı. Daha ilk toplantıda zor ve karmaşık bir süreç yaşayan toplumumuzdan sıyrılmış bir avuç insan olduğumuzu hissettim. Mor Sertifika çalışmasında toplumsal cinsiyet eşitliğini okullarda kullanacağımız materyaller aracılığı ile öğrencilerimize öğretecek ve dalga dalga büyüyecektik. Materyal hazırlama sürecine -ya da yaratma demeliyim sanırım- çok keyifli bir şekilde başladık ve uzun bir yol aldık. Bu süreç içinde minik çalışma grubumuzdan, Mor Sertifika ruhundan çok şey kazandığımı düşünüyorum. Her toplantıda nasıl keyifle bir şeyler üretileceğini keşfettiğim gibi aynı zamanda birçok da bilgi edindim. Bu bilgileri öncelikle günlük hayatıma, yavaş yavaş da öğretmenliğime yedirmeye başladım. Mesleğimin daha ilk yılında Mor Sertifika ile tanışmam önce benim için, daha sonra karşılaşacağım öğrenciler için büyük bir şans diye düşünüyorum. Şimdiden okul içinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dair yaptığımız çalışmalarda öğrencilerden büyük ilgi görüyor ve bunun daha da güzelleşmesini umut ediyorum. Mor Sertifika ile aldığımız materyal hazırlama yolunun bir başlangıç olduğunu düşünüyor ve tüm kattıkları için teşekkür ediyorum.

Mor Dosya Gönüllüsü – Fizik Öğretmeni Yester Özmerinoğlu

Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğine önem veren bir kurumda çalıştığım için kendimi şanslı öğretmenlerden biri olarak görüyordum. Aynı zamanda da toplumsal cinsiyet ve ayrımcılık konularını daha çok sözel alandaki öğretmenlerin düşünmesi ve öğrencilere düşündürmesi gerektiği kanaatindeydim. Bir sayısalcı olarak bilim adamı/ bilim insanı gibi kullandığım terminoloji dışında bu konuda nasıl kendi duyarlılığımı ve öğrencilerimin farkındalığını artırabileceğim üzerine pek bir fikrim yoktu. Mor Sertifika'nın, Mor Dosya adı altında öğretmenlerle eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine program düzenlediklerini ve projede STEM grubu öğretmenlerinin de olacağını öğrenince bu çalışmaya nasıl bir faydam olabileceği konusunda başta oldukça şüphelerim oldu. Program boyunca STEM öğretmenleri olarak akademisyenlerle bir araya gelip tartışmalar, okumalar yapmaya başladık. Kendim de daha derin araştırma yapmaya başlayınca sayısal alanda kadın ve erkek öğrencilerin meslek seçimlerinde var olan eşitsizliğin büyük bir rol oynadığını fark ettim. Dünyanın en büyük fizik laboratuvarı dâhil kadın mühendis ve fizikçi sayısındaki eşitsizliğin artık bir problem olarak fark edildiğini ve çözümüne üzerine uluslararası düzeyde çalışmalar yürütüldüğünü gördüm. Bu benim için de ulusal düzeyde projeler üretmeye, eğitim anlayışımın değişmesine ve farkındalığımın artmasına vesile oldu. Artık ben de çözümün bir parçası oldum diyebiliyorum ve bu imkânı bana tanıdığı için Mor Sertifika'ya teşekkür ediyorum.

Türkiye ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİK YILI

Kadir Has Üniversitesi 2018'i Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Yılı ilan etti. Üniversite'nin 2010 yılında 'Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni imzalaması ile başlayan süreçte, 2011 yılında Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi'nin de kurulması ile toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili birçok önemli çalışmaya imza atıldı. Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Aksiyon Planı hazırlayan ilk üniversite olan Kadir Has Üniversitesi'nde, planın üniversitenin stratejik planlarına dâhil edilmesi hedefleniyor. Hedef doğrultusunda tüm akademik ve idari personele bilinçsiz cinsiyet eğilimi ve eşitlik politikaları konusunda eğitim verilecek. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi tarafından Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Yılı kapsamında hazırlanan *Toplumsal Cinsiyet @ KHAS- Eşitliğe Giden Yol* raporunda da üniversite içinde eşitlik kültürü oluşturmak, karar alma, kariyer gelişimi, iş-yaşam dengesi ve araştırma süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi için ne gibi adımlar atıldığı ve atılacağı detaylandırıldı. Rapora ulaşmak için [tıklayınız](#).

İMECE DESTEK PROGRAMLARI

İmece'nin gerçekleştirdiği İkinci Destek Programı, toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı ile kadın ve kız çocuklarının güçlenmesine odaklanarak bu konuda üretilen fikirlerin sosyal girişimlere dönüştürülmesini hedefliyor. Programın ilk ayağında S360'ın gerçekleştirdiği Sorunlar Araştırması sonuçları dikkate alınarak Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliği alanında temel meseleler tespit edildi ve girişimcilik yolu ile çözülebilecek meseleler belirlendi. Girişimcilerin fikir üretebilmeleri adına "Kadının ekonomik hayata katılımını ve ekonomik hayatın her seviyesinde eşit bir şekilde yer almasını sağlayacak model ve araçlar nasıl tasarlayabiliriz?", "Kadın ve kız çocukların eğitime erişimlerini arttırmayı nasıl sağlayabiliriz?", "Eğitim modellerini ve eğitimin içeriğini toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayacak şekilde nasıl yeniden tasarlayabiliriz?" şeklinde tasarım soruları oluşturuldu.

Türkiye ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

Ağustos 2018'te son bulması planlanan program kapsamında nitelikli eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanında birçok proje tasarlandı. Kız çocuklarını futbol ve takım ruhu ile güçlendirerek toplumsal cinsiyet farkındalığı oluşturan platform **Kızlar Sahada Akademi**, çocuklara eleştirel düşünce becerisi kazandıracak felsefi içerik tasarımı projesi **Little Thinkers Society**, ebeveynler için çocuğa özel uzman destekli gelişim planı sunan mobil uygulama **Babyacademy**, işitme engelli çocukların dil edinimini sağlama projesi **Dem Kafası** program kapsamında hayata geçen projelerden sadece birkaçı. Programla ilgili detaylı bilgi için [tıklayınız](#).

EĞİTİM İZLEME RAPORU 2016-17 YAYIMLANDI

Eğitim Reformu Girişi (ERG) tarafından onuncusu yayımlanan *Eğitim İzleme Raporu 2016-17*, güncellenen öğretim programlarını, Öğretmen Strateji Belgesi 2017-2023 bağlamında öğretmen politikalarını; özel okullardaki artışı ve teşvikleri; eğitim harcamalarını; eğitim ortamlarını, Suriyeli çocukların eğitimine ilişkin gelişmeleri eğitimin niteliğine ilişkin geliştirilen yeni politikalar kapsamında ele alınıyor. Güncellenmiş öğretim programlarını toplumsal cinsiyet eşitliği açısından da ele alan rapor, programlarda toplumsal cinsiyet rollerine değinilse de bu kavramın ne derinlikte ve hangi kapsamda işleneceği konusunda uzmanlardan görüş alınarak hazırlanmasını öneriyor. Ayrıca raporda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin değer olarak sunulduğu, ilkökul öğretim programlarının arasında sadece 4. sınıf İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi ve ilkökul Sosyal Bilgiler dersinin programında belirli üniteler altında ele alındığı belirtiliyor. Rapor yazarları tarafından tarihte kadın hareketlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği açısından yarattığı olumlu değişimlerin de aktarılmasının önemli olabileceği vurgulanıyor. Güncel bilimsel çalışmalardan yararlanılarak ulusal ve uluslararası veriler analiz edilerek hazırlanan rapor, ayrıca akademisyenlerin, eğitimcilerin, ebeveynlerin, kamuda ve sivil toplumda çalışan uzmanların görüşleri alınarak son haline getirilmiş. Son bir yılda eğitimde yaşanan gelişmeleri takip etmek için [tıklayınız](#).

EĞİTİMDE CİNSİYETÇİLİK RAPORU

2014 yılından itibaren Eğitim-Sen tarafından yayımlanan *Eğitimde Cinsiyetçilik Raporu*, 2016-17 eğitim-öğretim yılına ilişkin değerlendirmelerini yeni bir raporla yayımladı. Kız ve oğlan çocukların eğitime erişimindeki eşitsizlikleri,

Türkiye ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

eğitimin içeriği ve okul kültürü bağlamında değerlendiren raporda, eğitimde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ele alınıyor. “Demokratik, parasız, bilimsel, anadilinde, kamusal ve cinsiyet eşitlikçi” eğitimin önündeki engelleri vurgulayan rapor, politika yapımcıların eğitim sistemine ilişkin uygulamalarına eleştirel bir analizle yer veriyor. Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik politika önerileri sunan rapora ulaşmak için [tıklayınız](#).

TEDMEM - EĞİTİM DEĞERLENDİRME RAPORU

TEDMEM, yayımladığı *2017 Eğitim Değerlendirme Raporu*'nda Türkiye'de eğitim alanında yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin ortaya çıkardığı sonuçları ele alarak eğitim sisteminin genel profilini ortaya koymayı ve ortaya çıkan sorunlara veri temelli politika önerileri getirmeyi amaçlıyor. Raporunda eğitimde cinsiyet eşitliği konusunda da önemli verilere yer verildi. Suriyeli öğrencilerin yıllara göre eğitime erişim oranları karşılaştırıldığında üç yıl içerisinde Suriyeli öğrencilerin okullaşma oranlarının iki katına çıktığı ve % 30'dan % 63'e ulaştığı görülmekte. Cinsiyet temelinde de farkın ortadan kalkmaya başladığı ve e-Okula kayıtlı öğrencilerin % 49'unun kız, % 51'inin ise erkek öğrencilerden oluştuğu görülüyor. Cinsiyete göre yükseköğretim programlarına katılım incelendiğinde, kadınların fen bilimleri, teknoloji, matematik ve mühendislik gibi konularda yetersiz temsil edildiği, eğitim ve sağlık gibi alanlardaki temsiliyet oranlarının ise oldukça yüksek olduğu dikkat çekiyor. Öte yandan OECD ülkelerinin geneline bakıldığında Türkiye'de kadınların yükseköğretimde alanlara göre dağılımının daha dengeli olduğunu söylemek mümkün.

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bir başka veri de OECD ülkeleri genelinde bireylerin aylık kazançları hakkında. Raporu göre aynı eğitim düzeyine sahip ve aynı yaş aralığındaki bireylerin aylık kazançları karşılaştırıldığında erkeklerin ortalama yıllık gelirlerinin kadınlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Yani kadınlar eğitime erişimdeki ayrımcılığı aşsalar dahi iş yaşamında cinsiyet temelli ayrımcılıklar yaşamaya devam ediyorlar. Rapor hakkında detaylı bilgiye ulaşmak için [tıklayınız](#).

8 KASIM STEM GÜNÜ KUTLU OLSUN

STEM (FeTeMM - Fen Bilimleri, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik) alanlarına gençleri yönlendirmenin önemi ve alanın popülerliği umut verici bir şekilde artarken, her yıl 8 Kasım günü STEM Günü olarak kutlanmaya başladı. STEM alanındaki cinsiyet dengesi hala sağlanamamış olsa da kadınların ve kız çocuklarının da bu alana katılımını artırmaya ve alanda görünürlüklerini sağlamaya yönelik olumlu adımlar da atılıyor. Örneğin; 2015 yılında kurulan Amerikalı

Türkiye ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

Kimya Firması Chemours bu konuda iyi örneklerden biri. STEM eğitimine destek veren firma, şirket politikası içinde vurguladıkları eşitlik ve farklılıklara saygıyı sağlayabilmek için kadınların da bu alanda başarılı olmasının gerekli olduğunu belirtiyor. Bir başka umut verici örnek ise L'Oréal'in 15 yıldır UNESCO işbirliği ile devam ettirdiği Bilim Kadınları İçin projesi. Proje kapsamında "Yaşam Bilimleri ve Malzeme Bilimleri" alanında çalışan genç bilim kadınlarına burs desteği sağlanıyor. Bu ve benzeri örnekler ile kadınların STEM alanında var olmalarının önündeki kalıp yargıların ve engellerin her geçen gün azalacağına inanıyoruz.

BAL ARILARI MÜHENDİS OLUYOR

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği, Türk PDR Derneği, Milli Eğitim Bakanlığı ve Ford Otosan işbirliğiyle gerçekleşen Bal Arıları Mühendis Oluyor projesi sona erdi. Amacı toplumsal cinsiyet kalıp yargıları nedeniyle mühendislik mesleğini seçemeyen kadın öğrencilerin bu alandaki oranını arttırmak, eğitim alanında ve meslek seçiminde kadınlar ve erkekler için fırsat eşitliğinin önemine dair farkındalığı geliştirmek olan proje kapsamında 2 yılda Türkiye'nin 81 ilinde 93 okul ziyaret edilerek 9873 kız öğrenciye ulaşıldı. Proje kapsamında aynı zamanda veliler ve öğretmenlerle de yapılan seminerle kız çocuklarına meslek seçiminde doğru bir yönlendirme sağlanması için çalışmalar yürütüldü.

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ KÜRESEL DEĞERLENDİRME RAPORU

Çocuk İşçiliğinin Küresel Değerlendirmesi Raporu, Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labor Office - ILO) tarafından yayımlandı. 2012 ve 2016 yılları arasında çocuk işçiliğinin durumunu inceleyen raporda 2016 yılında 5-17 yaş arası 152 milyon çocuğun iş gücüne katıldığı, bunlardan 73 milyonunun tehlikeli koşullar altında çalıştığı belirtildi. 2000 yılından günümüze çalışan çocuk sayısında ciddi bir azalma görülse de sayılar hala endişe verici. Ayrıca kız çocuklarının çalışma oranlarındaki düşüş, oğlanlara kıyasla oldukça yetersiz. Çocuk işçilerin % 58'i oğlan, % 42'si kızlardan oluşmasına karşın, kızların daha çok aile içi ve belgelenmesi daha güç işlerde çalışması sebebiyle bu sayıların gerçek oranları yansıtmadığı düşünülebilir. Çocukların eğitim almasının önündeki en büyük engellerden biri olan çocuk işçiliğinin durdurulması için politika önerileri de getiren metin, durumun ciddiyetini bir kez daha gözler önüne serdi. Örgüt, 2018 yılını "Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı" ilan ettiğini duyurdu ve 2025 yılında bu sorunu ortadan kaldırabilmek hedefiyle çalışmalarını sürdürüyor. Rapora erişmek için [tıklayınız](#).

ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI BİLGİLENDİRME DOSYASI

Türk Psikiyatri Derneği tarafından Çocuk Cinsel İstismarı ve Zor Açığa Çıkması Bilgilendirme Dosyası 2017 Eylül'de yayımlandı. Şahika Yüksel ve Suzan Saner tarafından yayına hazırlanan metinde çocuk cinsel istismarının tanımı ve istismar türleri, istismarla ilgili doğru bilinen yanlışlar, risk grupları ve koruma, vaka örnekleri, istismar vakaları ile kar-

Türkiye ve Dünyadan İyi Uygulama Örnekleri

şılaşan uzmanların yaşadığı zorluklar ve çocuk cinsel istismarında yasal süreç gibi konular yer alıyor. Dosyada yaş, cinsiyet ve bölge farkı olmaksızın istismarın sırasıyla en çok ev, okul ve sokakta gerçekleştiği ve istismar eden kişilerin de sırasıyla baba, öğretmen, anne, arkadaş ve komşu olduğu verisine yer verildi. Rapor ile bir kez daha eğitim kurumlarının ve eğitimcilerin çocuğa yönelik istismardaki rolü ile eğitim sistemi içinde önleyici politikaların oluşturulmasının önemi ortaya koyulmuş oldu. Rapora ulaşmak için [tıklayınız](#).

GENÇLERLE GÜVENLİ İLİŞKİLER ÜZERİNE ÇALIŞMAK

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği, gençler arası ilişkilerde şiddet olgusuna odaklandıkları “Ne Var Ne Yok?!” projesi kapsamında eğitimciler ve danışmanlar için *Gençlerle Güvenli İlişkiler Üzerine Çalışmak* adlı uygulama kitabını çıkardı. Akran zorbalığı, sanal zorbalık, flört şiddeti, ayrımcılık gibi konularda farkındalığın artırılmasını hedefleyen projede, bu kitap ile yapılan çalışmaların yaygınlaştırılması amaçlanıyor. Kitabın ilk bölümünde “Ne Var Ne Yok?!” projesine dair detaylı bilgiye, katılımcıların değerlendirmelerine ve araştırmanın sonuçlarına yer verildi. İkinci ve üçüncü bölümde eğitimcilerin uygulama öncesi ihtiyaç duyabileceği bilgi ve önerilere yer verilirken, son bölümünde ise proje süresince kullanılan farklı uygulama egzersizleri bir araya getirildi. Eğitimciler için önemli bir kaynak olacak kitaba ulaşmak için [tıklayınız](#).

PSİKOLOGLAR İÇİN LGBTİ'LERLE ÇALIŞMA KILAVUZU

Toplumsal Dayanışma İçin Psikologlar Derneği, *Psikologlar İçin LGBTİ'lerle Çalışma Kılavuzu* hazırladı. Kaos GL ve Homofobi Karşıtı Ruh Sağlığı Girişimi kurucularından Psikolog Mahmut Şefik Nil'in anısına hazırlanan kılavuz kolektif bir çalışmanın ürünü. Kılavuz LGBTİ'lerin karşılaştıkları ayrımcılık ve diğer şiddet türlerini görünür kılmamanın yanı sıra LGBTİ bireylerle ilk defa çalışacak psikologları güçlendirmeyi de amaçlıyor. Psikologlara cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dair temel kavramları, görüşme ilkelerini aktarmak ve psikoloji alanında var olan homofobik yaklaşımları sorgulatmayı hedefliyor. Kılavuza ulaşmak için [tıklayınız](#).

TOPLUMSAL CİNSİYET İÇİN OYNAMAK

Ortadoğu ve Kuzey Afrika Bölgesi'nde (MENA) başta kadınlar olmak üzere ötekileştirilen grupların desteklenmesi ve güçlendirilmesi ile bölgenin sosyal ve ekonomik gelişmesine katkı sağlama amacıyla hareket eden ABAAD, toplumsal cinsiyet eşitliğini çocuklarla konuşmak için faydalı kaynaklar sunuyor. Web sitelerinde yer alan Toplumsal Cinsiyet için Oynamak (Playing for Gender Equality) bölümünde öğretmen ve veliler için kılavuz kitapçıklar, videolar ve aktivite kitapçığı bulunuyor. Hem İngilizce hem de Arapçası bulunan kaynaklar ile öğretmen ve veliler hem toplumsal cinsiyete dair temel kavramlar konusunda kendilerini geliştirebilir hem de çocuklarla eğlenceli aktiviteler gerçekleştirirken bir yandan da onların toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığını artırabilirler. Oyunlarla ilgili detaylı bilgi için [tıklayınız](#).

SU Gender'dan Haberler

TOPLUMSAL CİNSİYET VE EĞİTİM KONFERANSI

Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi (SU Gender) olarak 11-12-13 Mayıs 2018 tarihlerinde İstanbul'da "Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim" başlıklı uluslararası konferans düzenliyoruz. Konferans, toplumsal cinsiyet norm ve algıları ile eğitimsel süreçler arasındaki ilişkiyi tartışmaya açmayı amaçlamaktadır. Eğitim ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkiyi erken çocukluk gelişimi ve okul öncesi eğitim, ilk ve ortaöğretim, yükseköğretim ve hayat boyu öğrenme gibi eğitimin farklı kademe ve alanlarında ele alan; insani ve toplumsal bilimlerin farklı yaklaşımlarını ve disiplinler-arası bakış açılarını kullanarak tartışacak; ayrıca eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliği ve yaratıcı ifadeyi gözeten "iyi uygulama" örnekleri ve bu uygulamaların öğrenci, öğretmen, ebeveyn ve diğer aktörler üzerindeki dönüştürücü etkilerini tartışmaya açan bildirilere öncelik verilen konferansta, 20 dakika ile sınırlandırılmış olan Türkçe ve İngilizce sunumlara yer verilecek.

Yakında!

morsertifika.sabanciuniv.edu

bize ulařın

0216 483 90 00 *3150

morsertifikaprogrami@sabanciuniv.edu

morsertifika.sabanciuniv.edu

Mor Sertifika Programı - Sabancı Üniversitesi
Orhanlı, Tuzla, İstanbul, 34956

SU | GENDER SABANCI ÜNİVERSİTESİ
TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI
MÜKEMMELİYET MERKEZİ